

Kuntayhteistyön tehostamista, luonnonvarojen tutkimukseen ja hoitoon sekä koulutukseen liittyvän säätiön perustamista sekä Jokioisten kartanoalueen hoitoa koskeva valtuustoaloite

116/00.04.00/2020

KH 13.09.2021 § 299

Valmistelija Kaupunginsihteeri Matti Pietilä, p. 03 4141 5269, matti.pietila(ät)forssa.fi

Valtuuston kokouksessa 24.2.2020 valtuutettu Matti Luostarinen luki allekirjoittamansa seuraavan valtuustoaloitteen:

”Tämä päivä on Matin päivä ja Matti nimenä oli aikanaan myös miehen yleisnimi. Oli niin syys-Matti kuin kevät-Mattikin. Shakin matti on samaa perua ja edustaa Matteuksen evankeliumista löytyvää maailman lopun kuvausta. Lapsena Matti edusti aikaa mennä nukkumaan nukku-Mattina.

Tämä viikko on samaan aikaan laskiaisen aikaa, mutta myös suomalaisen kulttuurin ja Kalevalan päivällä sekä karkauspäivällä siunattu. Kaikilla on ikivanha historiansa ja tapakulttuurit, joita on juhliettu hyvin maaseutumaisin eväin. Aina siellä mainitaan myös maaseudun luonnonvarojen käyttö ja maakunnallinen kulttuurimme.

Forssan talousalue on Suomen rikkaimman maaseutukulttuurin ylläpitäjä kartanoineen ja luonnonvarojen tutkimuslaitoksineenkin. Talousalueen sijainti on useamman vauraan maakunnan keskellä, ei toki reunalla. Näkökulma on aika muuttaa globaalin ilmastomuutoksen mukana. Etäisyys suurimpiin metropoleihimme on olematon ja saavutettavuus niistä oman aikanamme sähköisessä mediamaailmassamme olematon. Olemme kiertotalouden osaajana kansakuntamme ykkönen. Osaamme sen ja meihin luotetaan.

Kuntayhteistyöstä Lounais-Hämeessä on puhuttu ja kirjoitettu jo liki vuosisadan ajan. Se on muuttunut osaksi sosiaalista pääomaa ja sen viihdettä. Maan suurin puolue ei ole edes mukana tässä kuntien organisoimassa yhteisessä hallinnossa. Se ei seuraa maata ja maailman muutosta muuten kuin pitäen yllä nukku-Matin rooliaan. Ennen Forssaan ja MTT:n organisaation sisään muuttoani seurasin läheltä suomalaista kuntien yhteistyötä ammatikseni. Kirjoitin ja raportoin siitä runsaasti. Se oli poikkeuksellisen turhauttavaa työtä kunnissamme, joissa valtaosa työntekijöistä oli naisia ja poliitikoista miehiä. Tämä näkyi myös lukusissa tutkimuksissa ja niiden analysoinneissa. Karkauspäivä kertoo, miten kansa on ne aikanaan ajatellut, siinä missä perehtyen kalevalaiseen runouteen. Jo lapsena ne oli opittava ulkoa. Kalevalan päivänä Onni ja Sisu viettävät nimipäivää. Huippu-urheilussa ei nyt näe oikein kumpaakaan. Lauri Tarasti laatii sille lakia. Ikään kuin laki auttaisi huippu-urheilijan synnyssä.

Ihmisen evoluutio on ollut monella tapaa valikoiva ja oma kielellemme on luontoon sopeutunut, onomatopoeettinen, luonnon ääniä matkiva myös Hämeessä. Kun olemme toisiamme kovin lähellä, kuntayhteistyötä harjoitteleminen, syyt sen epäonnistumiselle kerrotaan syntyvän etenkin arvovaltakysymyksistä, asenteista, kilpailusta, osaamattomuudesta ja vähemmän oikeista asioista eli pelosta pakoliitoksiin, lainsäädännöstä, poliittisista voimasuhteista, riitaisasta menneisyydestä, erilaisesta kuntakoosta tai elinkeinorakenteesta jne.

Miesten ja naisten välillä ei ole juurikaan eroja, enemmän pikemminkin työstä innostuneet ja motivoituneet ovat sekä miehiä ja naisia, mutta eroja on vaikkapa systeemisen työn toteuttamisessa tai kokeumuksessa. Lisäksi eroja on työstään epävarmojen ja heikosti motivoituneiden, mutta samalla hyvin työnsä osaavien ja ko. strategian toteuttamisessa kokeneiden välillä.

Kunnat työnantajina ovat usein naisvaltaisia ja poliitikkoina mukana on myös usein runsaasti miehiä. Yhteistä mieltä kuitenkin ollaan yhteistyöstä etenkin koko talousalueen kehittämisessä, palvelujen järkevässä tuottamisessa, yhteisesiintymisen vaikuttamisessa, alueellisen tasa-arvon tavoittelussa, myönteisen julkisuuden profiloinnissa, koordinoinnin ja tiedon vaihdossa, kustannusten minimoinnissa, yhteyksissä keskushallintoon ja kansainvälisestikin. Eroja ei ole siinäkään, kun haetaan ratkaisua ajankohtaisten ongelmien ratkaisussa, suurtuotannon eduissa ja alueiden kehittämisessä.

Kuntayhteistyön esteitä lueteltaessa näkyy selvä sukupuolten välinen ero. Taustalla ovat vanhat riidat ja lainsäädännön asettamat esteet, todelliset tai kuvitellut, tottumattomuus yhteistyöhön on sekin sukupuolia erottava ja jostakin syystä sillä on myös kunnittain eroja. Rajat kuntayhteistyössä kulkevatkin ihmisten, ei niinkään alueiden välillä. Tämä on hyvä Suomessa muistaa. Kunnat ovat naisvaltaisen työnantaja. Yhteistyö on lisäksi avainhenkilöiden kautta syntyvä ilmiö. Naisvaltaisella alalla ilmiön on oltava visiona sopusuunnassa alueen laajemman ympäristön ja paikallisen sisäisen tahdon ja kulttuurin kanssa.

Visio yhteisestä talousalueesta on oltava koordinoimassa naisvaltaisen työympäristön ryhmässä työskentelevien yhteistä ajattelua ja sitä kautta heidän käyttäytymistään. Uhkakuvia ei ole syytä erityisesti korostaa, kuten medioissa koko ajan tehdään, vaan pikemminkin keinoja löytää ulos tulevista kriiseistä. Naisvaltaisen työ pyrkii huolehtimaan siitä, etteivät vain harvat avainhenkilöt oivalla, mistä lopulta on kysymys.

Tekninen työ ja kunnan insinöörit näissä työryhmissä työstää ongelmia kokonaan eri tavalla kuin naiset hoitajina, opettajina tai sihteerin tehtävissä. Kuntayhteistyön järjestely ja sen kehittäminen on projektiotyönä sikäli poikkeuksellinen, että projektitoiminnan kehittäminen on tässä työssä laajimmillaan projekti. Toisella puolella halutaan pur-

kaa perinteisiä sukupuoliroolejamme tai tehdä valtarakenteita näkyviksi. Logiikkakin tulisi mennä tavalla, jossa niiden merkitys yhteistyössä vähenisi. Eikä niistä tarvitsisi enää puhua lainkaan. Toivottavasti tämä tapahtuu työläiskaupungissa ja sen maaseutuympeiristössä, kylien kunnissa, mahdollisimman pian. Kun se on jatkunut jo vuosikymmeniä, siitä on jo tullut osa itse itseään ruokkivaa ikiliikkujaa ja kulttuurinen, dogmaattinen hämäläinen osa kuntien sosiaalista pääomaa, kuntakulttuuria. Saska Saarikoskea mukailen, sukupuoli ja kunta, alue ja sen identiteetti, on yksille turva ja toisille häkki.

Kuntayhteistyö onnistukseen edellyttää yhteistä visiota, joka on ollut ja kauan kateissa olkoonkin, että se on talousalueen tärkein veturi. Forssan talousalueella se on luonnonvarat, niiden tutkimus ja innovaatiot sekä Jokioisten kartanoalueen tähän tarkoitukseen viisaasti hankkima fyysinen kulttuuriympäristö. Tämä ympäristö on ajautunut kriisiin, jonka tuloksena olemme menettäneen miljoonia euroja joka vuosi. Innovaatiot ja niiden, tuotto, alan tohtorikoulutus jopa alan yritysneuvonta ovat yleensä suurten metropolialuiden hoidossa.

Meillä, kiitos viisaiden 1970-luvun poliitikkojemme, tämä metropolialueille tyypillinen keskus on Jokioisten kunnassa ja osin myös Mustialassa Tammelassa. Siellä on myös alan ympäristönhoidon ja suojelun ydin alkaen ympäristötaloudesta, ympäristöbiologista, ympäristösosiologiasta, ympäristöpsykologiasta, ympäristölääketeiteestä jne. Meillä on kaivos, joka on jäänyt käyttämättä. Sen talousalue, toimiva logistinen yhteys omaan maakuntaansa, puuttuu olemattoman kuntayhteistyön vuoksi tai sen traditioista johtuen. Menetämme konkreettisesti vuosittain näin miljoonia, pelkinä tohtorin hattuna, innovaatioista ja henkisistä pääomista nyt puhumattakaan.

Arvoisa puheenjohtaja:

Jätän aloitteen nopean selvitystyön laadinnasta Lounais-Hämeen talousalueen kuntayhteistyön tehostamisesta ja siihen liittyvästä säätiöstä tukemaan edellä kuvatun ja jo aiemmin 1990-luvulla esitellyn strategian (agropolis strategy) toteuttamisesta luonnonvarojen huippututkimuksen, tohtorikoulutuksen ja monitieteisen innovaatiotoiminnan käynnistämistä sekä Luken Jokioisten kartanoalueen säätiöimisestä tähän tarkoitukseen.”

Matti Luostarisen lisäksi aloitteen oli allekirjoittanut valtuutettu Sirkka-Liisa Anttila.

Kaupunginhallitus käsitteli aloitetta kokouksessaan 2.3.2020 ja antoi keskushallinnolle tehtäväksi laatia aloitteessa tarkoitettua asiaa koskeva selvitys ja mahdollinen toimenpide-esitys kaupunginhallitukselle käsiteltäväksi.

Kaupunginhallituksen kokouksen jälkeen aloitteesta keskusteltiin Forssan seudun seutuneuvoston kokouksessa. Seutuneuvoston

käsittelyssä ei suoralta kädeltä suositettu kuntien ryhtyvän joihinkin toimenpiteisiin, vaan aloitteessa tarkoitetut asiat jäivät pohdintaan.

Forssan kaupungin ja sen naapurikuntien muodostama Forssan seutukunta on yksiselitteinen kokoonpano. Aloitteessa mainittu Lounais-Hämeen talousalue on tätä laajempi kokonaisuus ja käsittää seudun kuntia useamman kunnan. Aloitteessa tarkoitettuja asioita tulisi pyrkiä valmistelemaan niin, että ainakin seudun muut kunnat osallistuisivat valmisteluun. Tarpeen mukaan valmistelua voitaisiin laajentaa niin, että siihen osallistuisi muitakin kuntia ja kaupunkeja. Ennen muita toimenpiteitä kaupungin ehdotetaan pyytävän seudun muilta kunnilta aloitteesta lausunnon.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kesäniemi Jari

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus pyytää Humppilan, Jokioisten, Tammelan ja Ypäjän kuntia antamaan yllä tarkoitettusta aloitteesta kaupungille lausunnon.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi ehdotuksen.

Otteen oikeaksi todistaa

Pvm

<Lisaa nimi>

<Lisaa titteli>

Forssan kaupunki

OTE PÖYTÄKIRJASTA

Kaupunginhallitus

§ 299

13.09.2021

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 299

Oikaisuvaatimuskielto

Päätöksestä ei saa kuntalain 136 §:n mukaan tehdä oikaisuvaatimusta, koska päätökset koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.